

МИТАР ПЕШИКАН

О ОПСЕГУ СРЕДЊОВЕКОВНОГ ДЕЧАНСКОГ ВЛАСТЕЛИНСТВА

Посебан отисак из *Зборника Матице српске за филологију и лингвистику*,
XXVII—XXVIII за 1984—1985.

НОВИ САД
1984—1985.

О ОПСЕГУ СРЕДЊОВЕКОВНОГ ДЕЧАНСКОГ ВЛАСТЕЛИНСТВА

МИТАР ПЕШИКАН

Историјски значај Дечана и његовог властелинства, а посебно изузетан лингвистички и уопште научни значај Дечанских хрисовуља намећу потребу да се што свестраније и тачније обраде подаци које садржи овај драгоцени писани споменик. Срећна је околност што стручна јавност сад има на располагању одлично приређено комплетно издање свих сачуваних верзија Дечанске хрисовуље, у које је први од наших слављеника — као један од приређивача и аутора уводне студије и пропратног апарата — уградио веома важан допринос обради ове тематике¹. Тиме је у великој мери олакшан посао на даљој обради и на верификовању досадашњих резултата изучавања ДХ и њене грађе.

Међу питања од несумњивог научног интереса спада свакако што тачније утврђивање граница и опсега дечанског властелинства и утврђивање размештаја његових поседа, чиме се богата ономастичка грађа овог споменика лоцира и омогућава геолингвистичке закључке. У склопу тога добија значај и израда што поузданије карте дечанских метоха, без које је немогућна реална оцена величине властелинства.

*

Овим питањима пажња је посвећивана већ од прошлог века, и тачно су идентификована и повезана са данашњим топонимима многа имена из ДХ, чиме су припремани елементи за картографску обраду. Ипак је било доста и погрешних претпоставки, које нису отклоњене ни кад се пришло изради карте дечанског властелинства, чега се прихватио Р. Ивановић².

Основна грешка у Ивановићевом огледу јесте у томе што је неке одвојене мање дечанске метохе схватио као истуреније делове континуираног дечанског земљишта. Тако је он границе дечанског властелинства у Метохији проширио на север све до ушћа Пећке Бистрице и до реке Клизе, на исток до иза Чабића и до близу Ораховца, а на југ до Паштрика (обухватајући Влахињу) и предела преко Дрима (обухватајући Зерзево). Тако одређене границе обухватиле су заправо низ поседа манастира Хиландара, Бањске и Светих арханђела, као и доста земљишта за које у повељама нема података коме је припадало. Попуњавајући захваћени простор, он је јужно од Рибнице

¹ Павле Илић и Милица Грковић: *Дечанске хрисовуље*, Институт за лингвистику у Новом Саду, 1976.

² Радомир Изаковић: *Дечанско властелинство, историјско-географска обрада*, Историјски часопис IV, 1952—53, 173—226.

